

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

KOMISJA ZAGRANICZNA KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

Opracowanie, stan na kwiecień 2020 r.

**SĄDY W TRYBIE ONLINE – ZDALNA PRACA SĄDÓW W WYBRANYCH
PAŃSTWACH EUROPEJSKICH W CZASACH PANDEMII SARS COV-19**

- Austria
- Chorwacja
- Czechy
- Dania
- Estonia
- Finlandia
- Hiszpania
- Irlandia
- Litwa
- Niemcy
- Norwegia
- Portugalia
- Szwecja
- Węgry
- Wielka Brytania
- Włochy

Uwagi wstępne:

W wyniku pandemii SARS-CoV-19 wiele krajów europejskich wdrożyło rozwiązania umożliwiające w pewnym stopniu możliwość pracy sądów w formie zdalnej, w tym wideokonferencji. Systemy online częściej wykorzystywane są w postępowaniach cywilnych, podczas których fizyczna obecność uczestników postępowania będzie mieć mniejsze znaczenie dla wyniku postępowania niż np. w postępowaniu karnym. W każdym razie istotne jest zagwarantowanie prawa do rzetelnego procesu, a także umożliwienie jego jawności. Przykładami programów wykorzystywanych do organizacji wideokonferencji w sądach są: Microsoft Teams (Włochy), Skype dla firm (Węgry, Wielka Brytania, Czechy), Zoom (Wielka Brytania - Irlandia Północna), BT MeetMe (Wielka Brytania – Irlandia Północna), Sightlink (Wielka Brytania – Irlandia Północna), systemy własne poszczególnych państw (Hiszpania). Wykorzystanie niektórych systemów budzi jednak niekiedy wątpliwości szczególnie w kontekście tajemnicy zawodowej obowiązującej prawnika względem klienta i bezpieczeństwa danych. Informacje uzyskano głównie poprzez kontakt z oficerami informacyjnymi poszczególnych samorządów prawniczych w [Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy CCBE](#). Jeżeli zajdzie taka potrzeba i będzie to możliwe, niniejszy materiał będzie aktualizowany.

ZASTRZEŻENIE:

Niniejszy materiał oparty jest na zewnętrznych źródłach i nie zawsze będzie precyzyjny, co jest wynikiem przede wszystkim dynamicznej i zmiennej sytuacji związanej z pandemią SARS-CoV-19 w Europie, a także chęcią szybkiego udostępniania bieżących ważnych informacji. Tym samym niniejsze opracowanie należy traktować jedynie informacyjnie, a Krajowa Izba Radców Prawnych nie ponosi odpowiedzialności za możliwe nieścisłości.

1. AUSTRIA¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Austrii dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-at-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

Wideokonferencje wykorzystywane są podczas niektórych postępowań karnych o pilnym charakterze. Należy jednak wskazać, że istnieją wątpliwości związane z art. [6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka](#) (prawo do rzetelnego procesu).

Wideokonferencje nie są wykorzystywane w postępowaniach cywilnych.

2. CHORWACJA²

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Chorwacji dostępnym w języku polskim na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-hr-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

W kwietniu 2020 r. w Chorwacji nie odnotowano zmian związanych z funkcjonowaniem sądów – dokumenty można było otrzymywać i składać drogą elektroniczną. W sprawach cywilnych i gospodarczych nie odbywały się rozprawy w formie wideokonferencji. Zgodnie z zaleceniem Ministerstwa Sprawiedliwości sądy chorwackie zaczęły wyznaczać rozprawy na czerwiec 2020 roku.

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od przedstawiciela samorządu prawniczego w Austrii

² Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Chorwacji w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

3. CZECHY¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Czech dostępnym w języku polskim na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-cz-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

W Czechach niektóre sądy korzystają z wideokonferencji, jednak brak oficjalnych statystyk.

Projekt Skype Defense – “Obrona poprzez Skype”

Wdrożono działanie nowego projektu o nazwie „**Skype Defense**” pozwalającego na komunikację pomiędzy prawnikami a ich klientami przebywającymi w więzieniach. Od 16 kwietnia 2020 r. czescy obrońcy mogą komunikować się online ze swoimi klientami przebywającymi w więzieniu za pomocą nowego projektu „**Skype Defense**” uruchomionego przez służby więziennictwa we współpracy z Czeską Izbą Adwokacką. Projekt pilotażowy rozpoczął się w styczniu 2020 r. w więzieniach w Libercu i Brnie, jednak pandemia SARS-CoV-19 przyspieszyła ten proces. Od tego czasu wszystkie dziesięć czeskich zakładów karnych i cztery inne więzienia zostały wyposażone w odpowiedni sprzęt techniczny, aby prawnicy mogli rozmawiać z klientami zdalnie. Przyjęcie tego rozwiązania pozwala także na zmniejszenie ryzyka przeniesienia choroby zakaźnej do więzień. Dodatkową korzyścią dla pełnomocników jest czas zaoszczędzony na podróżach do więzień, co w skali roku może dać oszczędność nawet w liczbie 100 godzin. Obecnie rozmowy wideo są realizowane za pośrednictwem platformy Skype, która do tej pory wykorzystywana była jedynie do wykonywania połączeń między więźniami a członkami ich rodzin. Z kwestii technicznych wymagany jest dostęp do komputera wyposażonego w kamerę, mikrofon i głośniki. Rozmowy muszą zostać z wyprzedzeniem umówione przez pełnomocników i mogą odbywać się tylko w specjalnych pomieszczeniach przeznaczonych do tego rodzaju komunikacji – na terenie więzienia jednak bez obecności służby więziennej. Przed każdą wideorozmową pełnomocnicy proszeni są o podpisanie formularza zawierającego instrukcję postępowania i informującego o karach dyscyplinarnych, które mogą nałożone w przypadku naruszenia zasad.

W kwietniu 2020 r. jednym z niewielu sądów w Czechach, który nadal w pełni zarządza swoim obciążeniem pracą, jest Sąd Najwyższy. Jest to jednak możliwe tylko dlatego, że większość orzeczeń czeskiego Sądu Najwyższego zapada podczas rozpraw o charakterze

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Czech w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

zamkniętym, a zatem sędziowie nie mają kontaktu z osobami z zewnątrz. Sędziowie próbują również niekiedy pracować z domu. „W tym celu Ministerstwo Sprawiedliwości znacznie poprawiło zdalny dostęp i zainstalowało nowe serwery w ciągu ostatniego tygodnia” – poinformował w kwietniu rzecznik Trybunału Petr Tomiček.

4. DANIA¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Danii dostępnym w języku polskim na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-dk-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

Do 27.04.2020 r. sądy w miarę możliwości pracowały online oraz przeprowadzały niektóre spotkania jak np. wstępne przesłuchania drogą telefoniczną. Sądy były zachęcane, aby w miarę możliwości korzystać z wideokonferencji. Brak jednak informacji zwrotnej, w jakim stopniu założenia te zostały faktycznie wdrożone.

Od 27 kwietnia 2020 r. sądy w Danii będą stopniowo otwierane. Planuje się to zrealizować w takiej formie, aby w sposób jak bardziej bezpieczny wznowić jak największą liczbę tych spraw, które wiążą się z bezpośrednim kontaktem fizycznym pomiędzy uczestnikami postępowania. Początkowo sądy skoncentrują się na wznowieniu spraw karnych i cywilnych, w tym spraw rodzinnych. W drugiej kolejności wznowione zostaną pozostałe sprawy – zgodnie z zaleceniami odpowiednich duńskich organów zajmujących się problematyką zdrowia. Sądy będą organizować swoją pracę z uwzględnieniem indywidualnych możliwości i uwarunkowań, będą także opracowywać szczegółowe procedury postępowania.

Dodatkowe informacje na stronie duńskiego Sądu Administracyjnego w języku duńskim (maszynowe tłumaczenie strony internetowej możliwe jest z wykorzystaniem np. strony [Tłumacza Google](#)):

- <http://www.domstol.dk/om/Nyheder/oevrigenyheder/Pages/Domstolenegenaabner27april.aspx>
- <http://www.domstol.dk/om/Nyheder/oevrigenyheder/Pages/DanmarksDomstolearb ejderviderepaedistancen.aspx>

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Danii w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

5. ESTONIA¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Estonii dostępnym w języku polskim na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-ee-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

21.04.2020 r. estoński parlament przyjął zmiany w prawie, które obejmują następujące rozwiązania:

- Kodeks postępowania karnego i kodeks postępowania ds. wykroczeń stworzą łatwiejsze i szybsze możliwości korzystania z nowoczesnych rozwiązań technicznych podczas postępowań. Wszystkie osoby będą mogły być przesłuchiwane za pomocą środków audiowizualnych, z kolei w postępowaniu karnym świadkowie i ofiary w razie potrzeby będą przesłuchiwani na piśmie. Jeżeli sąd będzie miał pewność, że prawo oskarżonego do obrony jest zagwarantowane, zgoda oskarżonego na udział w posiedzeniu poprzez wideokonferencję nie będzie już wymagana w postępowaniu ogólnym. Ponadto wprowadzone zmiany umożliwiają tłumaczowi udział w postępowaniu i przesłuchaniu za pomocą środków technicznych, audiowizualnych lub telefonicznych. Ustawa obejmuje również rejestrację rozpraw w formie wideokonferencji w postępowaniu odwoławczym.
- Wprowadzono dodatkową ważną zmianę w celu przeciwdziałania przemocy domowej. W przyszłości prokurator w nagłych przypadkach będzie mógł wydać tymczasowy zakaz zbliżania się, aby chronić ofiarę i jak najszybciej odizolować ją od sprawcy. Sąd będzie zobowiązany później potwierdzić sądowo tak wydany zakaz zbliżania się. Do tej pory tylko sąd mógł podjąć decyzję o zakazie zbliżania się, przez co cała procedura trwała dłużej.

6. FINLANDIA²

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Finlandii dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-fi-pl.do?member=1

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Estonii w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

² Informacja ze strony internetowej Fińskiej Administracji Sądów Krajowych (http://www.tuomioistuinvirasto.fi/en/index/loader.html.stx?path=/channels/public/www/tuomioistuinvirasto/en/structured_nav/ajankohtaista/2020/KULLC6zB6)

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

Fińska Administracja Sądów Krajowych wydała w połowie kwietnia 2020 r. wytyczne dla sądów dotyczące posiedzeń realizowanych za pośrednictwem wideokonferencji. Opublikowano przewodnik dla wszystkich sądów na temat korzystania ze zdalnych połączeń podczas rozpraw – konsultowany uprzednio z sędziami, sędziami, przedstawicielami innych zawodów prawniczych oraz pracownikami wymiaru sprawiedliwości. Przewodnik został opracowany wyłącznie dla celów związanych z obecną wyjątkową sytuacją pandemii SARS-CoV-19 i nie ma na celu zmiany zasad, instrukcji ani zaleceń już obowiązujących w Finlandii. Stworzenie instrukcji miało na celu umożliwienie bardziej efektywnego korzystania z połączeń zdalnych i służy zminimalizowaniu ryzyka zachorowania poprzez unikanie bezpośrednich spotkań wielu osób. Celem instrukcji jest także ułatwienie korzystania z połączeń online oraz oferowanie informacji opartej na konkretnym doświadczeniu oraz praktycznym rozwiązywaniu problemów.

Przewodnik zawiera obszerną listę zagadnień, które należy wziąć pod uwagę podczas przeprowadzania posiedzenia zdalnego. Omówiono narzędzia techniczne, z których sądy mogą korzystać w celu nawiązywania takich połączeń. Autorzy przewodnika wskazywali, że korzystanie ze zdalnych połączeń wiąże się z dodatkowymi wyzwaniami, a ich wykorzystywanie może być ograniczone takimi czynnikami jak ochrona danych lub bezpieczeństwo informacji. Dodatkowo mogą pojawić się problemy techniczne lub szczególne wymogi dotyczące reklamy. Podkreślono jednak, że najważniejszym argumentem przemawiającym za wideokonferencjami jest fakt, że zdrowie i bezpieczeństwo uczestników postępowania podczas takich posiedzeń nie jest zagrożone.

Należy zauważyć, że nawet w normalnych okolicznościach pozbawionych pandemii ustawodawstwo fińskie pozwala na dość szerokie wykorzystywanie połączeń zdalnych w pracy sądów. Bez zmian pozostają przepisy dotyczące takich kwestii jak np. obowiązek stawiennictwa czy jakość połączenia zdalnego obowiązujące w każdej sytuacji.

W każdym przypadku należy też zdecydować osobno, czy sprawa może być rozpoznana za pośrednictwem połączenia zdalnego. Sesje zdalne wymagają wcześniejszego planowania i przygotowania z udziałem wszystkich uczestników posiedzenia. To sędzia prowadzący sprawę decyduje, czy spełnione są warunki do przeprowadzenia rozprawy z wykorzystaniem środków komunikacji na odległość.

Uczestnik posiedzenia realizowanego online powinien wyrazić zgodę na procedurę realizacji posiedzenia w formie zdalnej oraz mieć dostęp do sprzętu technicznego wymaganego do wzięcia udziału w posiedzeniu. Osoba ta musi otrzymać wystarczające informacje o tym, kiedy i jak odbędzie się posiedzenie oraz jakie są wymogi uczestnictwa w takim spotkaniu. W niektórych przypadkach konieczne okazać się może przesłuchanie realizowane zdalnie przez inny organ lub sąd. Zawsze należy zapewnić jawność posiedzeń realizowanych przy pomocy połączeń zdalnych.

Podsumowując, każdy sąd ma możliwość zorganizowania postępowania zdalnego w tym za pośrednictwem wideokonferencji. Decyzja, czy sąd będzie korzystał z tej formy komunikacji, czy też nie, będzie podejmowana w każdej sprawie odrębnie przez sędziego prowadzącego daną sprawę.

7. HISZPANIA

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Hiszpanii dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-es-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

W Hiszpanii wszystkie postępowania oraz biegi terminów w postępowaniach sądowych zostały zawieszane do odwołania, z pewnymi wyjątkami spraw o charakterze kluczowym w tym związanych z administrowaniem wymiaru sprawiedliwości oraz postępowaniami dotyczącymi obywatelstwa ([Rezolucja z dnia 13.04.2020 r.](#) utrzymująca w mocy [Rezolucję z dnia 14.03.2020 r.](#), a także [Rezolucja z dnia 27.03.2020 r.](#)). Zawieszenia obejmowały także zaprzestanie rejestracji w formie elektronicznej zawieszonych postępowań, tym samym przez pewien czas żaden dokument nie mógł zostać ponownie zarejestrowany w formie elektronicznej – zmieniło się to jednak od 15.04.2020 r., od której to daty dokumenty mogą być rejestrowane elektronicznie, nawet jeśli postępowanie zostanie zawieszane.

W dniu 23.03.2020 r. przyjęto [Rezolucję](#) zgodnie z którą należy w jak największym stopniu ograniczyć przemieszczanie się osób zatrzymanych i więźniów do/z sądów – w tym celu należy wykorzystywać systemy wideokonferencyjne lub inne systemy umożliwiające dwukierunkową komunikację dźwięku i obrazu w celu udostępnienia ich organom sądowym lub innym odpowiednim organom. Zasady te są wdrażane w każdym okręgu sądowym w różny sposób przez komisje sądowe zajmujące się problematyką Covid-19 – w niektórych okręgach wdrażane środki są bardziej zaawansowane (zarówno w zakresie wdrażania systemów wideokonferencyjnych, jak działalności zdalnej sądów w tym posiedzeń online), w innych mniej, jednak w całej Hiszpanii istnieje szerokie zastosowanie wideokonferencji lub połączeń telefonicznych telefonu w celu udzielenia pierwszej pomocy prawnej osobie zatrzymanej.

Katalonia i Walencja należą do najbardziej zaawansowanych regionów pod względem implementacji systemów do wideokonferencji, scharakteryzowano je krótko poniżej.

KATALONIA

26.03.2020 r. komisja sądowa w Barcelonie określiła [wytyczne, na podstawie których organy sądowe mogą wyrazić zgodę na złożenie oświadczenia lub zeznania w drodze wideokonferencji przez osobę zatrzymaną / eksperta / osobę pozwaną pozbawioną wolności](#), z użyciem **systemów ARCONTE 2** lub **CISCO Sx20** (wyjątkowo w przypadku, gdyby żaden z nich nie był dostępny, można korzystać z systemu **CISCO WEBEX** jednak pod ścisłym nadzorem). Z kolei prawnicy mogą korzystać z tych systemów w celu przeprowadzania samodzielnych rozmów ze swoimi klientami, jako że zwykła komunikacja telefoniczna nie jest uważana za właściwą w tym celu. W przypadku konieczności złożenia oświadczenia lub zeznania sądowego, prawnicy są zobowiązani wziąć udział we wskazanych czynnościach w sądzie lub na posterunku policji. Wytyczne te dotyczą także osób przesłuchiwanym na

komisariatach policji na podstawie [zarządzenia Sądów ds. Przemocy Wobec Kobiet](#) z 31.03.2020 r. System CISCO WEBEX został zaadoptowany w podobny sposób także w Gironie 29.03.2020 r.

WALENCJA

01.04.2020 r. [komisja sądowa powołana do monitorowania spraw związanych z problematyką Covid-19 Sądu Apelacyjnego w Walencji wyraziła zgodę na wykorzystanie systemu wideokonferencji](#) w celu przeprowadzenia postępowania z udziałem zatrzymanego. Pozwoli to na uniknięcie podróży do siedziby sądu w celu stawienia się i złożenia zeznań. W tym celu wykorzystywane będą specjalne służbowe telefony komórkowe, a właściwy sąd przekazywać będzie numer spotkania lub przesyłać maila z adresem URL dającym dostęp do wideokonferencji. System ten pozwala na uczestnictwo w postępowaniach także pełnomocnikom i prokuratorom.

Obecnie Ministerstwo Sprawiedliwości konsultuje wszystkie przyjmowane rozwiązania z przedstawicielami sądownictwa, prokuratury i Adwokaturą hiszpańską w celu zebrania potrzebnych informacji oraz harmonizacji podejmowanych działań mających na celu znalezienie słusznego wyjścia z tej nadzwyczajnej sytuacji związanej z pandemią.

8. IRLANDIA¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Irlandii dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-ie-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

Zgodnie z informacjami pozyskanymi na dzień 31.03.2020 r. w Irlandii włożono wiele pracy w stworzenie infrastruktury teleinformatycznej niezbędnej do ułatwienia zdalnych rozpraw sądowych, które pomimo swojej zdalnej formy spełniać będą konstytucyjny obowiązek funkcjonowania publicznego wymiaru sprawiedliwości. Przed wdrożeniem ostatecznej wersji systemu planowane było przeprowadzanie najpierw jego prób.

Założenie jest takie, że na wczesnym etapie sądy będą mogły realizować posiedzenia w formie zdalnej tam, gdzie są one potrzebne i gdzie mogą być prowadzone w sposób rzetelny, a strony postępowania i ich przedstawiciele będą mogli zastosować się do wszystkich wytycznych rządu związanych z pandemią SARS-CoV-19. Istnieje możliwość, że taki pilotażowy projekt zostanie wprowadzony ok. 20.04.2020 r. Zostaną też wydane dalsze zarządzenia w celu przekazania aktualnych informacji zarówno opinii publicznej, jak i praktykom o wprowadzanych zmianach i innych środkach mających na celu umożliwienie przeprowadzenia jak największej liczby możliwych do zrealizowania zdalnych postępowań

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od przedstawiciela samorządu prawniczego w Irlandii.

z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Każdy przewodniczący wyda we właściwym czasie kolejne wytyczne dotyczące tego, jakie środki będą miały zastosowanie we właściwym sądzie.

Uzgodniono również, że w obecnych okolicznościach oraz w świetle obecnych rekomendacji i wytycznych rządu właściwe jest, aby sędziowie, w przypadkach, w których uznają to za konieczne, przestrzegali obowiązku realizowania publicznego wymiaru sprawiedliwości.

9. LITWA¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Litwy dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-lt-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

Jak stwierdzono w materiale przygotowanym przez Radę Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy CCBE², od początku narodowej kwarantanny związanej z pandemią SARS-Cov-19 doradzono sądom litewskim, aby w miarę możliwości korzystały w sądach z systemów wideokonferencji. Rada Sądownictwa litewskiego wyraziła swoje stanowisko w sprawie sposobu wykonywania funkcji sądowych w okresie kwarantanny narodowej – jest ono w całości dostępne w języku angielskim [pod tym linkiem](#). W stanowisku tym m.in. ogranicza się pracę sądów do spraw pilnych, rekomenduje pracę w składach jednoosobowych lub w formie pisemnej, jednak brak w niej szczegółowej informacji o posiedzeniach sądów w formie online.

Tym samym praktyka przesłuchań sądowych online za pośrednictwem wideokonferencji w Litwie jest jednak raczej wyjątkiem niż regułą i stosowana jest jedynie w sprawach cywilnych. Ministerstwo Sprawiedliwości przygotowało projekt nowelizacji kodeksu karnego, proponując zapewnienie wszystkim stronom postępowania udziału w rozprawach sądowych za pośrednictwem technologii informacyjnych i elektronicznych także w sprawach karnych. Przedstawiciele zawodów prawniczych zauważali jednak, że w przypadku przyjęcia takich rozwiązań konieczne jest zapewnienie stronom możliwości technicznych udziału w postępowaniu karnym o charakterze zdalnym oraz zagwarantowanie ochron praw jednostki w tak zorganizowanym postępowaniu.

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Litwy w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

² Źródło: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/CCBE-Survey-Exchange-of-experiences-and-best-practices-between-bars-AM-3.pdf

10. NIEMCY¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Niemiec dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-de-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

W postępowaniu cywilnym par. § 128a niemieckiego Kodeksu postępowania cywilnego zezwala stronom, ich przedstawicielom oraz doradcom na składanie zeznań podczas trwającej rozprawy z różnych miejsc tzn. niekoniecznie sali sądowej. Przesłuchanie świadków i biegłych możliwe jest również przy pomocy systemu wideokonferencji. Taka wideokonferencja nie jest rejestrowana, a obraz przesyłany jest bezpośrednio do sali sądowej w celu zachowania zasady jawności postępowania.

Co do zasady wszystkie kraje związkowe Niemiec wyposażone są w niezbędną technologię umożliwiającą zrealizowanie połączenia w formie wideokonferencji, sądy wykorzystują jednak te systemy w różny sposób i z różną częstotliwością. W Niemczech nie funkcjonuje jeszcze ujednolicony sądowy system wideokonferencyjny.

11. NORWEGIA²

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

28.03.2020 r. w Norwegii weszło w życie tymczasowe rozporządzenie dotyczące wymiaru sprawiedliwości³. Zgodnie z ust. 1 celem tego rozporządzenia jest ułatwienie prawidłowego i zgodnego z prawem działania w sądach, policji i prokuraturze oraz złagodzenie skutków pandemii Covid-19. Sądy mogą samodzielnie decydować o tym, jak poradzić sobie z sytuacją. Co do zasady wydaje się, że sądy działają różnie, w zależności od wielkości i położenia geograficznego.⁴

---

¹ Źródło: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/CCBE-Survey-Exchange-of-experiences-and-best-practices-between-bars-AM-3.pdf

² Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Norwegii w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

³ Rozporządzenie w j. norweskim dostępne pod linkiem: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-03-27-459>

⁴ Link do artykułu w j. norweskim: <https://rett24.no/articles/agder-lagmannsrett-stopper-alt--andre-domstoler-gar-nesten-for-fullt>

Wideokonferencja lub rozpatrzenie sprawy na piśmie:

Paragraf 2 ww. rozporządzenia stanowi, że decyzją sądu rozprawy odbywać się będą w całości lub w części w formie wideokonferencji w sytuacji, gdy będzie to konieczne i możliwe do przeprowadzenia. Sąd może zadecydować, że tłumaczenie ustne także powinno odbyć się w formie wideokonferencji, jeżeli jest to uzasadnione.

Zanim sąd podejmie decyzję dotyczącą przeprowadzenia rozprawy w formie wideokonferencji, strony będą miały możliwość przedstawienia swojego stanowiska w tej kwestii. W sprawach karnych należy zwrócić uwagę na charakter sprawy i prawa oskarżonego, a oskarżonemu należy zapewnić możliwość objętego tajemnicą porozumienia się ze swoim obrońcą podczas spotkania.

Zgodnie z par. 3 rozporządzenia sąd może rozpatrzyć sprawę także na piśmie, jeżeli nie można przeprowadzić wideokonferencji lub jest ona nieproporcjonalnie uciążliwa. Dotyczy to niektórych przypadków, takich jak długotrwałe więzienie. W przypadku gdy odwołanie do sądu apelacyjnego od wyroku w postępowaniu karnym nie ma zastosowania do oceny dowodów w sprawie winy, sąd, po uzyskaniu opinii stron, może zadecydować o rozpatrzeniu sprawy na piśmie, jeżeli jest to uzasadnione.

Zgodnie z par. 8 po konsultacji z innymi sędziami można to zorganizować także w formie wideokonferencji. Szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć na stronie www.domstol.no

Poniżej opisano przykład pracy sądu rejonowego w Oslo¹:

Sąd rejonowy w Oslo ma na celu rozpatrzenie jak największej liczby spraw, zgodnie z zaleceniami władz odpowiadających za zdrowie w zakresie kontroli zakażeń. Ograniczono liczbę sal sądowych, co jest zgodne z zasadami dotyczącymi kontroli zakażeń. Korzystanie z sal sądowych musi być starannie zaplanowane z tygodnia na tydzień, tak aby jak najlepiej wykorzystać ich pojemność. Nie wszystkie sprawy będą jednak mogły się odbyć na sali sądowej. Ze względu na niebezpieczeństwo zakażenia dostęp do budynku sądu co do zasady jest ograniczony. Dlatego niektóre sprawy są rozpatrywane w formie wideokonferencji lub w formie pisemnej, o ile sędzia uzna to za konieczne po konsultacji z uczestnikami postępowania.

W sprawach cywilnych pierwszeństwo fizycznych spotkań przyznaje się następującym sprawom, w zależności od możliwości:

- przypadki uprowadzenia dziecka

---

¹ Źródło w j. norweskim: <https://www.domstol.no/Enkelt-domstol/oslotingrett/om-domstolen/k/>

- decyzje administracyjne dotyczące przymusu wobec osób (zdrowie psychiczne i dobro dzieci w sektorze służby zdrowia i społecznym)
- spory pomiędzy rodzicami
- tymczasowe sprawy bezpieczeństwa
- w innych rodzajach spraw – sprawy dotyczące innych kwestii, takich jak m.in. charakter sprawy, znaczenie sporu dla stron, występowanie elementu pilnego, waga dowodów bezpośrednich. Także długotrwałe orzeczenie sądu zostanie odpowiednio sklasyfikowane pod względem możliwości sądu i dostępności sal, którymi sąd dysponuje.

W postępowaniach karnych wideokonferencje nie są wykorzystywane w sprawach, w których rozstrzyga kilku sędziów. Sprawy te są organizowane w największych salach, które ma do dyspozycji Sąd Rejonowy w Oslo, gdzie uczestnicy mogą zachować pomiędzy sobą dużą odległość. Przykłady spraw karnych podczas których wykorzystuje się wideokonferencje:

- wnioski o zatrzymanie i areszt,
- sprawy dotyczące przyznania się do winy i niektóre sprawy prowadzone przez jednego sędziego (te sprawy najlepiej organizować w formie wideokonferencji). Inne sprawy prowadzone przez jednego sędziego rozpatrywane są głównie na piśmie.

12. PORTUGALIA¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Portugalii dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-pt-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

W Portugalii w miarę możliwości postarano się o dostosowanie systemu sądowego do możliwości przeprowadzania wideokonferencji. Centrum Studiów Sądowniczych przygotowało wytyczne dla sędziów i prawników, które w wersji portugalskiej dostępne są [pod tym linkiem](#).

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Portugalii w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

13. SZWECJA¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Szwecji dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-se-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

Szwedzkie sądy wykorzystują obecnie systemy wideokonferencji, gdy jest to możliwe to zorganizowania z zapewnieniem gwarancji prawa do rzetelnego procesu. Informacje w języku szwedzkim na temat zawodu prawnika i szwedzkiego systemu sądowego w odniesieniu do Covid-19 są dostępne [pod tym linkiem](#).

14. WĘGRY²

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Węgier dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-hu-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19

Od 15 marca do 31 marca w Węgrzech zarządzono przerwę w pracy sądów z powodu wybuchu epidemii koronawirusa, co było wydarzeniem o nadzwyczajnym charakterze.

Od początku kwietnia 2020 r. zgodnie z nowym dekretem rządowym nr 74/2020. (III. 31.) sądy działają w drodze wideokonferencji za pośrednictwem programu „**Skype dla firm**”. Należy zaznaczyć, że istnieją różnice w przyjętych zasadach postępowania w zależności od tego, czy sprawa ma charakter cywilny czy karny. W przypadku postępowań cywilnych sądy działają głównie w drodze procedury pisemnej, a jeśli posiedzenie jest konieczne i spełnione są wszystkie warunki wideokonferencji, wówczas rozprawa może się odbyć w drodze wideokonferencji.

Jednak w sprawach karnych, podczas których obecność fizyczna uczestników postępowania będzie z reguły bardzo ważna, posiedzenia przeprowadzane są z zachowaniem zasad dystansu społecznego.

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Szwecji w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

² Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Węgier w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

15. WIELKA BRYTANIA¹

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkami:

- Anglia i Walia: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-ew-pl.do?member=1

- Szkocja: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-sc-pl.do?member=1

- Irlandia Północna: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-ni-pl.do?member=1

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19 w Anglii i Walii

W sądach cywilnych i rodzinnych wszystkie rozprawy, które nie mają pierwszeństwa, są przeprowadzane za pośrednictwem oprogramowania do rozmów telefonicznych lub wideokonferencji. W ten sposób kontynuuje się znaczną część spraw zaplanowanych przed wybuchem pandemii. Ocenia się, że środowisko prawnicze dobrze przyjęło stosowanie tego rodzaju rozwiązań. W przypadku niektórych postępowań w sądach pierwszej instancji, w których kontakt bezpośredni jest istotny lub które to postępowania mają kluczowy charakter nie organizuje się jednak posiedzeń zdalnych – dotyczy to spraw związanych z pozbawieniem wolności, problematyką terroryzmu, ekstradycji, zobowiązań.²

Sądy zostały podzielone obecnie na trzy grupy:

- sądy i trybunały „priorytetowe” (161 sądów), które pozostają otwarte do rozpatrywania istotnych spraw;
- sądy “pracujące” (125 sądów), w których obecni są pracownicy sądów i sędziowie, którzy obsługują rozprawy na odległość;
- sądy zamknięte (80 sądów).

Regularnie aktualizowana lista sądów publikowana jest na stronach rządowych www.gov.uk, szacuje się, że ok. 78% sądów nadal rozstrzyga sprawy.

Sprawy pilne rozpatrują sądy koronne i sądy pokoju (które w Anglii i Walii zajmują się głównie problematyką karną), a także Sąd Najwyższy i Sąd Apelacyjny. Sprawy pilne

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE

² Źródło i dodatkowe informacje: <https://www.judiciary.uk/coronavirus-covid-19-advice-and-guidance/>

to wszystkie sprawy zgłoszone poza godzinami pracy lub określone służby i zakwalifikowane tak na podstawie cech danej sprawy. Jeżeli to możliwe większość z tych postępowań prowadzona jest zdalnie.

Działalność niektórych sądów została zawieszona w tym Sądzie Apelacyjnym ds. Pracowniczych. Wszystkie nowe postępowania z udziałem ławy przysięgłych zostały przełożone do odwołania, jednak te, które już się rozpoczęły są kontynuowane.

Decyzje dotyczące tego, czy indywidualne rozprawy powinny odbywać się osobiście, czy na odległość, należą do sędziego w tej konkretnej sprawie. Sędzia bierze pod uwagę zasadę jawności sprawowania wymiaru sprawiedliwości, charakter rozpatrywanej sprawy oraz potrzeby uczestników postępowania. Docierają jednak głosy od praktyków, że takie uznaniowe podejście może prowadzić do pewnych niespójności.

Linki do oficjalnych wytycznych:

- *Principles for Remote Advocacy*: <https://www.icca.ac.uk/principles-for-remote-advocacy-2/>
- *Civil Court Guidance on how to conduct remote hearings*: <https://www.judiciary.uk/publications/civil-court-guidance-on-how-to-conduct-remote-hearings/>
- *Coronavirs Advice and Guidance*: <https://www.judiciary.uk/coronavirus-covid-19-advice-and-guidance/>

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19 w Irlandii

Prezes Sądu Najwyższego Irlandii Północnej (ang. *Lord Chief Justice*) 24.03.2020 r. wydał wytyczne, w których stwierdzono, że do odwołania wszystkie sprawy sądowe będą przeprowadzane jedynie w wybranych określonych sądach, a w drodze rozprawy sądowej rozpatrywane będą tylko sprawy pilne (do takich spraw zaliczyć można np. sprawę dotyczącą aresztowania). Do każdego wniosku o pilne przesłuchanie należy dołączyć odpowiedni formularz udostępniany przez sąd online¹. Decyzję o formie rozprawy podejmuje sędzia. Wszystkie pozostałe postępowania zostały odroczone, w większości przypadków czas odroczenia wynosi od jednego do ośmiu tygodni.

Linki do oficjalnych wytycznych:

- https://judiciaryni.uk/sites/judiciary/files/media-files/Covid-19%20-%20Guidance%20for%20all%20Courts%20-%2020240320_0.pdf
- <https://judiciaryni.uk/coronavirus-covid-19/>

Poza ww. wskazanymi wyżej rozwiązaniami w Irlandii Północnej wdrożono też bardziej szczegółowe zasady dla każdego poziomu sądownictwa. Na przykład Sąd Koronny będzie

---

¹ <https://judiciaryni.uk/coronavirus-covid-19>

zasiadał tylko w pilnych sprawach lub w sprawach, w których przedstawiciel prawny lub strona postępowania złożyła wniosek o przesłuchanie, a sędzia uzna to za właściwe.

Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19 w Szkocji

W Szkocji sądy w miarę możliwości rozprawy są odraczane, pilne posiedzenia przeprowadzane są za pomocą systemów zdalnych. Posiedzenia z udziałem ław przysięgłych nie odbywają się.

01.04.2020 r. Parlament szkocki rozpatrywał projekt propozycji rozwiązań legislacyjnych mające na celu m.in. tymczasowe zawieszenie rozpraw karnych z udziałem ławy przysięgłych i umożliwienie rozpatrywania spraw przez sędziego zawodowego w składzie jednoosobowym. Wniosek ten spotkał się jednak ze zdecydowanym sprzeciwem zarówno ze strony społeczeństwa obywatelskiego, jak i przedstawicieli zawodów prawniczych i w konsekwencji został odrzucony. Obecnie oczekuje się alternatywnych propozycji umożliwiających wznowienie prac ław przysięgłych. Sądy nadal zajmują się niektórymi sprawami (np. aresztu) przy jednoczesnym przestrzeganiu zasad zachowania dystansu społecznego. Jednak także i ta kwestia może być jeszcze przedmiotem kolejnych decyzji. Sądy Najwyższe pozostają otwarte i zajmują się jedynie niezbędnymi sprawami.

Linki do oficjalnych wytycznych:

- <https://www.scotcourts.gov.uk/>
- <https://www.copfs.gov.uk/media-site-news-from-copfs/1875-coronavirus-covid-19-information-for-those-due-to-attend-court>

Sąd Najwyższy Zjednoczonego Królestwa

Rozprawy w Sądzie Najwyższym prowadzone są za pośrednictwem urządzeń do wideokonferencji, a stronom z wyprzedzeniem przekazywane są wszystkie niezbędne informacje. Rozprawy transmitowane są na żywo,

INFORMACJA O PROWADZENIU POSTĘPOWAŃ W FORMIE WIDEOKONFERENCJI

W Wielkiej Brytanii przyjęto Ustawę ws. koronawirusa ([Coronavirus Act 2020](#)), która zwiększa dostępność połączeń wideo i audio w postępowaniu przed sądem karnym oraz umożliwia publiczny dostęp do postępowań we wszystkich sądach. Pośród przyjętych rozwiązań należy wskazać:

- w przypadku odwołania się przez osobę fizyczną od zakazu przemieszczania się ze względu na zastosowane środki kwarantanny, zezwolono na złożenie wniosku w sądzie pokoju telefonicznie lub z wykorzystaniem połączenia wideo (dotyczy określonych przypadków mających związek z ustaloną chorobą zakaźną lub koronawirusem),

- zwiększenie dostępności połączeń wideo i audio w postępowaniach karnych, w niektórych przypadkach zezwalając na przeprowadzenie pełnego postępowania formie zdalnej,
- umożliwienie społeczeństwu udziału w rozprawach prowadzonych przez sądy i trybunały w formie zdalnej za pośrednictwem łączy audio i wideo.

Wszystkie posiedzenia, które nie mają charakteru pilnego odbywają się za pośrednictwem wideo- lub telekonferencji. Urząd ds. Sądownictwa Jej Królewskiej Mości zdecydował się na korzystanie z oprogramowania do wideokonferencji **Skype dla firm** podczas postępowań online. Oprogramowanie na zamówienie do tego celu jest obecnie przygotowywane, nie jest jednak jeszcze gotowe do użycia.

Anglia i Walia

W Anglii wszystkie rozprawy Trybunału ds. Zdrowia Psychicznego odbywają się za pośrednictwem połączenia wideo lub telefonu. W Walii posiedzenia w Trybunale ds. Zdrowia Psychicznego odbywają się wyłącznie poprzez walijski rządowy system telekonferencji, który jednak ma tę wadę, że nie pozwala fizycznie zobaczyć pacjenta, co jest niezbędnym elementem takich posiedzeń.

Istnieją jednak **wątpliwości, czy program Skype dla Firm jest dobrym rozwiązaniem** w tym czy pozwoli na zachowanie tajemnicy zawodowej przez prawnika względem klienta.

Wytyczne Urzędu ds. Sądownictwa Jej Królewskiej Mości dotyczące telekonferencji oraz wideokonferencji:

- https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/876566/Guide_on_joining_court_hearings_by_video_call_or_phone_27_March_2020.pdf
- https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2020/03/Remote-hearings.Protocol.Civil_GenerallyApplicableVersion.f-amend-24_03_20-1.pdf

Irlandia Północna

Zgromadzenie Irlandii Północnej przyjęło 24.03.2020 r. wniosek o zgodę legislacyjną w związku z [Ustawą ws. koronawirusa z 2020 r.](#), której [załącznik nr 27](#) przewiduje możliwość stosowania połączenia zdalnego (ang. *live link*¹) w postępowaniach sądowych w tej jurysdykcji. Daje to Sądowi Apelacyjnemu, Sądowi Najwyższemu, Sądowi Koronnemu, sądowni okręgowemu lub sądowi pokoju możliwość procedowania z ich wykorzystaniem.

Sprawy o charakterze pilnym będą realizowane zdalnie, jeśli będzie to możliwe i zgodnie z wytycznymi wydanymi przez Prezesa Sądu Najwyższego Irlandii Północnej. Opracowano przewodnik, w którym określono wymagania techniczne, które zostaną zapewnione na potrzeby przesłuchań zdalnych za pośrednictwem telekonferencji i wideokonferencji, w tym z wykorzystaniem oprogramowania **Sightlink**. SightLink to rozwiązanie, które działanie

¹ <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2020/7/schedule/27/enacted>

opiera się na istnieniu chmury do przeprowadzania wideokonferencji - strony postępowania spotykają się przy użyciu dowolnych urządzeń audio lub wideo w wirtualnym pokoju konferencyjnym. Istnieją również plany rozszerzenia opcji konferencji audio i wideo poprzez zastosowanie **Zoom** i **BT MeetMe**. Należy wskazać, że wymienione programy nie były testowane w formie programów pilotażowych, efekty tych rozwiązań i ich skuteczność będzie można obserwować w praktyce. Będą też kierowane pytania do CCBE, czy stosowanie takich rozwiązań jest zgodne z zaleceniami CCBE.

Szkocja

W Szkocji przepisy dotyczące sytuacji nadzwyczajnych przewidują, że każdy uczestnik postępowania karnego lub cywilnego (sędzia, członkowie trybunału, urzędnik, przedstawiciele prawni, strony postępowania, oskarżeni, skazani, wnoszący odwołanie, świadkowie) mogą brać udział w każdym postępowaniu za pomocą obrazu na żywo (televizja) lub łącza audio (telefon) z dowolnego miejsca. Dotyczy to również możliwości przeprowadzania całego postępowania w formie audio lub wideo tzn. w takiej formie, że nikt z uczestników fizycznie nie znajduje się w tym samym miejscu tj. w budynku sądu lub trybunału. 20.03.2020 r. wydano wytyczne dotyczące korzystania z dokumentów elektronicznych i alternatywnych metod stawiennictwa na rozprawach w związku z Covid-19 dostępne pod linkiem: <https://www.scotcourts.gov.uk/docs/default-source/default-document-library/cos-covid-emergency-guidance-20-03-20.pdf?sfvrsn=0> Trzeba mieć jednak na uwadze, że zanotowano pewne problemy techniczne, nie wszystko przebiega zgodnie z planem.

Bezpieczeństwo prawników:

Zarówno w Anglii i Walii, Szkocji oraz Irlandii Północnej stosowane są podstawowe środki bezpieczeństwa służące ochronie przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości przed zachorowaniem na Covid-19 i opierające się przede wszystkim za przestrzeganiu zasady zachowania dystansu społecznego.

16. WŁOCHY

Wprowadzenie

Zapraszamy do zapoznania się z opisem systemu sądowego Włoch dostępnym na stronie internetowej Portalu Unii Europejskiej „e-Sprawiedliwość” pod linkiem: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-it-pl.do?member=1

Źródło nr 1: Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19¹

W przypadku postępowań cywilnych w okresie pandemii we Włoszech przyjęto dwa nowe sposoby prowadzenia postępowań – pierwszy opierający się na dokumentach (tzw. dokumentalny, nazywany też mobilnym) oraz zdalny w formie wideokonferencji. Z rozwiązań tych sądy będą mogły korzystać w okresie od 12.05.2020 r. do 30.06.2020 r., natomiast od marca do 11.05.2020 r. tylko w przypadku pilnych postępowań.

- Postępowanie oparte na dokumentach tzw. “mobilne”

Rada Najwyższa Sądu Pokoju w okólniku z dnia 11 marca 2020 r. zaleca, aby ten rodzaj rozprawy był dozwolony. Zastosowanie takiego przesłuchania jest ograniczone do postępowań cywilnych, które nie wymagają obecności osób innych niż pełnomocnicy stron. Tym samym w formie tej nie mogą odbywać się rozprawy, w których konieczna jest osobista obecność stron lub w przypadku, gdy inni uczestnicy jak np. świadkowie, eksperci, tłumacze itp. także muszą wziąć udział w postępowaniu. Korzystanie z tego narzędzia jest możliwe dzięki wprowadzeniu nowego cywilnego telematycznego postępowania sądowego z uwzględnieniem przygotowania akt i innych dokumentów z wykorzystaniem systemów telematycznych. Z kolei w przypadku postępowań, w których akta sprawy są częściowo w formie papierowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami, sędziowie musieliby wcześniej zażądać elektronicznego przedstawienia kopii aktu papierowego i wyznaczyć terminy elektronicznego przechowywania zszyntetyzowanych pisemnych notatek.

- Postępowanie zdalne w formie wideokonferencji

Rozprawa za pośrednictwem wideokonferencji musi odbywać się za pośrednictwem aplikacji udostępnionych przez Ministerstwo Sprawiedliwości: **Microsoft Teams** i **Skype dla firm** (dekret dnia 20 marca 2020 r.). Sędzia będzie miał obowiązek poinformować strony z wyprzedzeniem o dniu, godzinie i sposobie połączenia.

---

¹ Źródło: <https://rm.coe.int/courts-covid-19-measures-as-of-15-april-2020/16809e2927>

Źródło nr 2: Organizacja pracy zdalnej sądów podczas pandemii SARS-CoV-19¹

Dekret z dnia 17 marca 2020 r. N. 18 („dekret”) zapewnił sądom włoskim możliwość pracy online i rozpatrywania spraw za pomocą środków telematycznych zapewnionych przez Dyрекcję Generalną ds. Zautomatyzowanych Systemów Informacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości.

Należy mieć na uwadze, że sądy w porozumieniu z właściwym lokalnym departamentem zdrowia zostały upoważnione do podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu powstrzymania rozprzestrzeniania się pandemii poprzez ograniczenie dostępu do ich pomieszczeń – nawet poprzez prowadzenie postępowania cywilnego i karnego za pośrednictwem wideokonferencji. Środki te powinny być zgodne z ogólnymi zasadami procesu telematycznego, w odniesieniu do których Adwokatura włoska (*Consiglio Nazionale Forense*) opublikowała wytyczne i film instruktażowy dostępne w języku włoskim pod następującym linkiem: <https://www.consiglionazionaleforense.it/guida-facile>

Obecnie można wskazać następujące zasady postępowania uwzględniające zmiany wprowadzone w marcu 2020 r. dekretem z dnia 17.03.2020 r.:

W zakresie postępowania cywilnego art. 83 ust. 11 dekretu rozszerza stosowanie przepisów dotyczących telematycznego procesu cywilnego (przyjętych ustawą z dnia 17 grudnia 2012 r., Nr 221), na mocy którego stosowanie środków telematycznych będzie obowiązkowe do dnia 30 czerwca 2020 r. Dotyczy to wszystkich pism dotyczących składanych odwołań oraz wnoszenia opłat sądowych. Art. 83 ust. 7. f) dekretu przewiduje możliwość zapewnienia zdalnego udziału w postępowaniach cywilnych, które nie wymagają obecności stron innych niż pozwani i strony.

W zakresie postępowania karnego art. 83, pkt. 13, 14, 15 dekretu zezwalają wszystkim służbom sądowym na korzystanie z Telematycznego Systemu Powiadamiania i Komunikacji, nawet bez uprzedniego nadzoru Ministerstwa Sprawiedliwości. W szczególności dozwolone będzie korzystanie z komunikacji elektronicznej i powiadomień (za pośrednictwem certyfikowanych wiadomości e-mail) w celu zawiadomienia o rozprawie karnej pełnomocników oskarżonego i innych stron procesu. Co ważniejsze, art. 83 ust. 12 pociąga za sobą możliwość zapewnienia zdalnego uczestnictwa zatrzymanych nie tylko za pomocą Multiwideokonferencji (usługa wideokonferencji, która gwarantuje poufność rozmowy między oskarżonym a jego pełnomocnikiem), ale także dzięki sprawniejszym połączeniom, jednak zawsze z wykorzystaniem infrastruktury technologicznej określonej przez Dyrektora Generalnego ds. Systemów Informacyjnych oraz systemów automatycznych Ministerstwa Sprawiedliwości ([okólnik z dnia 19 marca 2020 r.](#)). Pomimo że dekret już obowiązuje, w tym ostatnim punkcie zaproponowano poprawki, które są oceniane przez Parlament w celu przekształcenia dekretu w prawo.

---

¹ Źródło: Informacja otrzymana od Oficera Informacyjnego Włoch w Radzie Adwokatur i Stowarzyszeń prawniczych Europy CCBE, przedstawiciela Adwokatury włoskiej

W zakresie wprowadzonych w marcu 2020 r. zmian, Adwokatura włoska (*Consiglio Nazionale Forense*) podpisało protokoły z Wysoką Radą Sądownictwa (*Consiglio Superiore della Magistratura*) uwzględniające m.in. szczególne odniesienia do spraw dotyczących nieletnich, a także z Sądem Apelacyjnym, aby zapewnić jednolite ramy regulacyjne dla nowych wytycznych.

Poniżej materiały i vademecum przygotowane przez Adwokaturę włoską (*Consiglio Nazionale Forense*):

- Wideoprzewodnik dotyczący symulacji zdalnego posiedzenia w sprawie cywilnej: <https://www.fiif.it/videoguida-simulazione-di-unudienza-civile-da-remoto/>
- Wideoprzewodnik dotyczący przygotowania zdanego posiedzenia przeznaczony dla sędziów, sekretarzy sądowych oraz prawników: <https://www.fiif.it/videoguida-la-preparazione-delludienza-da-remotomagistrato-cancelliere-ed-avvocati/>
- Vademecum: <https://www.fiif.it/wp-content/uploads/2020/03/Vademecum-Udienze-da-remoto.pdf>